

ZESPÓŁ SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH
ul. M. Skłodowskiej-Curie 2
58-400 Kamienna Góra
tel.: (+48) 75-645-01-82 fax: (+48) 75-645-01-83
E-mail: zso@kamienna-gora.pl
WWW: <http://www.zso.kamienna-gora.pl>

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Historia (poziom podstawowy) dla klas pierwszych Liceum Ogólnokształcącego w Kamiennej Górze

Informacje ogólne

Przedmiotowy system oceniania obowiązuje od: 1 września 2013 r.

Program nauczania:

- Bogumiła Burda, Bohdan Halczak, Roman M. Józefiak Anna Roszak, Małgorzata Szymczak; Historia. Program nauczania dla szkół ponadgimnazjalnych. Zakres podstawowy; Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o.

Podręczniki:

- Historia Część 1 i Część 2. Zakres podstawowy. Podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych; Bogumiła Burda, Bohdan Halczak, Roman Maciej Józefiak, Anna Roszak, Małgorzata Szymczak; Wydawnictwo Pedagogiczne OPERON Sp. z o.o.; nr dopuszczenia MEN: 456/2012/2015.

Wymagania na stopnie szkolne.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- nie opanował większości podstawowych wiadomości i nie osiągnął poziomu wiedzy i umiejętności, umożliwiającego mu opanowywanie kolejnych treści kształcenia przedmiotowego;
- nie przejawia chęci przyswajania nowych wiadomości i współpracy z nauczycielem;
- często wykazuje nieprzygotowanie do lekcji;
- nie potrafi wykonać prostych zadań, nawet przy pomocy nauczyciela;
- odznacza się brakiem systematyczności i chęci do nauki oraz biernością na lekcji;
- nie uczestniczy w dyskusjach;
- nie potrafi współpracować w zespole;
- podczas wypowiedzi nie przykłada wagi do dbałości o język ojczysty;
- w swych wypowiedziach lub zachowaniach przejawia nietolerancję, rasizm, szowinizm, brak szacunku wobec dokonań innych narodów, ras, kultur, religii.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- opanował w stopniu niewielkim przewidziane programowo wiadomości i umiejętności, wykazuje braki w podstawowych wiadomościach, lecz z pomocą nauczyciela potrafi je uzupełnić;
- rozwiązuje i wykonuje typowe zadania o niewielkim stopniu trudności;
- przejawia gotowość współpracy z nauczycielem;
- odpowiada na proste pytania;
- korzysta z nieskomplikowanych źródeł informacji, w tym z zakresu technologii komunikacyjno-informacyjnej;
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych uwzględnia chronologię;
- wyjaśnia pojęcia historyczne przy użyciu pomocy naukowych;
- rozpoznaje znaczące okresy w dziejach;
- podejmuje próby współpracy przy zadaniach zespołowych;
- prezentuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sposób problemowy, syntetyczny i przekrojowy, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne;
- podejmuje się prostych zadań podczas pracy zespołowej;
- w trakcie odpowiedzi wykazuje dbałość o język ojczysty;

- stara się odnosić krytycznie do wszelkich przejawów nietolerancji, rasizmu, szowinizmu;
- dostrzega problem łamania praw człowieka;
- wykazuje się postawą patriotyzmu.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- opanował w stopniu podstawowym przewidziane programowo wiadomości i umiejętności ;
- niekiedy przejawia problemy w przyswajaniu treści kształcenia;
- podczas zajęć lekcyjnych wykazuje zmienną aktywność;
- rozwiązuje i wykonuje typowe zadania o średnim stopniu trudności i niewielkim stopniu złożoności;
- podaje niektóre przyczyny i następstwa ważnych wydarzeń i zmian;
- podejmuje próby porównywania, selekcjonowania faktów i informacji uzyskanych z różnych źródeł, w tym z zakresu technologii komunikacyjno-informacyjnej;
- dostrzega podstawowe związki pomiędzy różnymi faktami historycznymi;
- współpracuje z nauczycielem;
- formułuje wewnętrznie uporządkowane wypowiedzi ustne i pisemne, z poprawnym użyciem dat i pojęć historycznych;
- podejmuje współpracę w grupie podczas zadań zespołowych;
- wykorzystuje nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne w celu prezentowania podstawowej wiedzy wyniesionej z lekcji historii;
- współpracuje w zespole, w celu wykonania powierzonych mu zadań;
- posługuje się przyswojoną terminologią w sposób poprawny językowo;
- podejmuje próbę sformułowania ocen wydarzeń historycznych;
- jest krytyczny wobec wszelkich przejawów nietolerancji, rasizmu, szowinizmu, w powiązaniu z szacunkiem dla dokonań innych narodów, ras, kultur, religii;
- dostrzega przejawy łamania praw człowieka;
- jest świadomy posiadania własnych praw;
- wykazuje się postawą patriotyzmu, w tym lokalnego.

Ocena dobra

Uczeń:

- w stopniu niepełnym opanował przewidziany zakres wiadomości i umiejętności;
- rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem informacji z różnych źródeł, dokonując selekcji i analizy zawartych w nich informacji;
- potrafi samodzielnie pracować z podręcznikiem, materiałem źródłowym;
- stosuje terminy i pojęcia historyczne;
- zgodnie i aktywnie pracuje w grupie;
- wykazuje ogólną wiedzę faktograficzną, natomiast w zakresie niektórych zagadnień prezentują wiedzę szczegółową;
- dostrzega związki przyczynowo-skutkowe;
- wie, że niektóre wydarzenia, postacie i fakty były interpretowane na różne sposoby i potrafi zasugerować możliwe tego przyczyny;
- wybiera i porządkuje informacje z różnych źródeł, formułując poprawną językowo wypowiedź;
- prezentuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sposób przekrojowy, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne;
- uczestniczy w dyskusjach z zachowaniem zasad kultury i tolerancji oraz poprawnie i logicznie argumentując;
- potrafi współpracować w zespole, w celu wykonania powierzonych mu celów i zadań oraz planować zadania ;
- konstruuje wypowiedzi w sposób poprawny językowo;

- dokonuje prostych ocen zjawisk życia codziennego z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności wyniesionych z zajęć historii;
- dostrzega nieodpowiedniość wszelkich przejawów nietolerancji, rasizmu, szowinizmu, w powiązaniu z szacunkiem dla dokonań innych narodów, ras, kultur, religii;
- dostrzega i potępia przejawy łamania praw człowieka;
- jest świadomy posiadania własnych praw;
- wykazuje się postawą patriotyzmu oraz poczuciem więzi z lokalną społecznością.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- w wysokim stopniu opanował zakres przewidzianych programowo wiadomości i umiejętności;
- wykazuje dużą aktywność podczas zajęć lekcyjnych;
- sprawnie posługuje się posiadaną wiedzą;
- rozwiązuje samodzielnie zadania, wymagające zastosowania wiedzy w sytuacji problemowej;
- bierze udział w dyskusjach, wymianie poglądów, potrafi argumentować i bronić swoich racji;
- samodzielnie interpretuje i wyjaśnia fakty i zjawiska historyczne;
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę w ocenie bieżących wydarzeń;
- wnosi twórczy wkład w realizowane zagadnienia;
- sprawdza i analizuje przyczyny i skutki wydarzeń oraz dostrzega związki między nimi;
- wyszukuje, selekcjonuje i krytycznie analizuje informacje z różnych źródeł, w tym z zakresu technologii komunikacyjno-informacyjnej;
- prezentuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sposób syntetyczny i przekrojowy, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne;
- potrafi współpracować w zespole w celu wykonania powierzonych mu celów i zadań oraz planować zadania;
- posługuje się zdobytą terminologią w sposób poprawny językowo;
- formułuje oceny na temat zjawisk życia codziennego z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności wyniesionych z zajęć historii;
- wykorzystuje dostępne dane statystyczne do opisu problemów historycznych;
- wykazuje krytyczny stosunek wobec wszelkich przejawów nietolerancji, rasizmu, szowinizmu;
- przejawia przekonania o potrzebie szacunku dla dokonań innych narodów, ras, kultur, religii;
- cechuje się wrażliwością na przejawy łamania praw człowieka;
- jest świadomy posiadania własnych praw;
- wykazuje się postawą patriotyzmu oraz poczuciem więzi z lokalną społecznością.

Ocena celująca

Uczeń:

- dysponuje pełną wiedzą, umiejętnościami i postawami przewidzianymi w podstawie programowej;
- umie samodzielnie formułować oryginalne wnioski, hierarchizować i selekcjonować nabytą wiedzę;
- samodzielnie i twórczo rozwija swoje zainteresowania;
- jest w swoich dociekaniach historycznych samodzielny i niezależny;
- zna oceny historiografii dotyczące różnych wydarzeń historycznych, postaci i faktów;
- umie bronić swoich poglądów, podając merytoryczne argumenty;
- samodzielnie wyszukuje, wartościuje i wyróżnia źródła informacji, w tym z zakresu technologii komunikacyjno-informacyjnej, krytycznie je wykorzystując w celu sformułowania wniosków i poparcia ich dowodami;
- sprawnie wykorzystuje wiedzę z pokrewnych przedmiotów;
- prezentuje posiadaną wiedzę i umiejętności w sposób problemowy, syntetyczny i przekrojowy, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne;

- pełni funkcje lidera i inicjuje pracę w zespole oraz aktywnie uczestniczy w dyskusji;
- dba o poprawność językową wypowiedzi ustnych oraz pisemnych;
- samodzielnie wykorzystuje wiedzę historyczną do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących społeczeństwa;
- dokonuje samodzielnej oceny zjawisk życia codziennego z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności wyniesionych z zajęć historii;
- wykorzystuje dostępne dane statystyczne o charakterze historycznym, zgodnie z zasadami matematyki;
- wykazuje się postawą krytycyzmu wobec wszelkich przejawów nietolerancji, rasizmu, szowinizmu;
- przejawia przekonania o potrzebie szacunku dla dokonań innych narodów, ras, kultur, religii;
- cechuje się wrażliwością na przejawy łamania praw człowieka;
- jest świadomy posiadania własnych praw;
- prezentuje postawę patriotyzmu oraz poczucia więzi z lokalną społecznością.

Narzędzia sprawdzania wiedzy i umiejętności.

- odpowiedzi ustne,
- aktywność na zajęciach dydaktycznych (praca z podręcznikiem, z mapą, z tekstem źródłowym, udział w dyskusjach, w realizacji projektów, zaangażowanie w pracę grupy),
- kartkówki z 2–3 ostatnich lekcji (zapowiadane lub nie),
- ocena prac domowych (ćwiczenia w zeszycie, krótkie prace problemowe),
- testy sprawdzające znajomość treści programowych z działu (zawsze poprzedzone powtórzeniem i utrwaleniem wiadomości),
- duże prace pisemne problemowe z wykorzystaniem różnych źródeł informacji,
- udział w konkursach związanych z przedmiotem poszerzających jego wiedzę i umiejętności,
- referaty będące ilustracją, komentarzem lub własną oceną jakiegoś omawianego na zajęciach wydarzenia, zjawiska, postaci,
- systematyczne prowadzenie zeszytu przedmiotowego,
- udział w projekcie,

Waga poszczególnych stopni.

- 3 - testy sprawdzające znajomość treści programowych z działu (zawsze poprzedzone powtórzeniem i utrwaleniem wiadomości), duże prace pisemne problemowe z wykorzystaniem różnych źródeł informacji,
- 2 - kartkówki z 2–3 ostatnich lekcji (zapowiadane lub nie), odpowiedzi ustne przy tablicy,
- 1 - ocena prac domowych (ćwiczenia w zeszycie, krótkie prace problemowe),
- waga pozostałych form w indywidualnej gestii każdego nauczyciela,

Szczegółowe cele kształcenia i wychowania

Podstawa programowa kształcenia ogólnego definiuje cele ogólne nauczania w zakresie przedmiotu *historia* w następujący sposób:

I. Chronologia historyczna

Uczeń porządkuje i synchronizuje wydarzenia z historii powszechnej oraz dziejów ojczystych; dostrzega zmienność i dynamikę wydarzeń w dziejach, a także ciągłość procesów historycznych.

II. Analiza i interpretacja historyczna

Uczeń analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epoki i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; rozpoznaje rodzaje źródeł; ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego; dostrzega wielość perspektyw badawczych oraz wielorakie interpretacje historii i ich przyczyny.

III. Tworzenie narracji historycznej

Uczeń tworzy narrację historyczną w ujęciu przekrojowym lub problemowym; dostrzega problem i buduje argumentację, uwzględniając różne aspekty procesu historycznego; dokonuje selekcji i hierarchizacji oraz integruje informacje pozyskane z różnych źródeł wiedzy.

Cele szczegółowe

Cele szczegółowe zostały uszeregowane w kolejności realizowania treści.

Uczeń:

- opisuje następstwa wojny, wyróżniając konsekwencje polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe;
- wyraża przekonanie o konieczności zgodnego współdziałania państw i narodów;
- przedstawia i porównuje najważniejsze oceny historiografii dotyczące systemu wersalsko-waszyngtońskiego;
- wyjaśnia cele powołania i charakter Ligi Narodów;
- posługuje się pojęciem: system wersalsko-waszyngtoński;
- porównuje mapy politycznych Europy po I wojnie światowej oraz przed I wojną, wskazuje zmiany granicznych;
- charakteryzuje działalność postaci: Woodrowa Wilsona, Davida Lloyd George'a, Georges'a Clemenceau;
- wyjaśnia, na czym polegał kryzys demokracji w Europie Zachodniej i charakteryzuje kształtowanie systemów totalitarnych w Europie;
- charakteryzuje ideologię faszystów i nazizmu oraz organizację państwa totalitarnego;
- neguje wszelkie formy fanatyzmu i nienawiści rasowej;
- dostrzega i ocenia brutalizację życia społecznego pod wpływem wojny, słabości i niestabilności rządów parlamentarnych;
- ocenia politykę państw europejskich wobec Hitlera i wskazuje na jej uwarunkowania;
- wskazuje na związki sytuacji gospodarczej z działaniami politycznymi w Niemczech i Włoszech;
- lokalizuje na mapie Europy międzywojenne Niemcy oraz Włochy;
- posługuje się pojęciami: faszyzm, nazizm, III Rzesza, polityka appeasementu;
- charakteryzuje działalność postaci: Adolfa Hitlera, Benito Mussoliniego;
- opisuje zmiany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym ZSRR po dojściu do władzy Stalina, z uwzględnieniem uprzemysłowienia kraju, kolektywizacji rolnictwa oraz jej następstw (Wielki Głód) i Wielkiej Czystki;
- posługuje się pojęciami: system totalitarny, komunizm, kolektywizacja;

- wskazuje na mapie granice ZSRR w latach trzydziestych, a także Moskwę, Kijów oraz (ówczesny) Leningrad;
- charakteryzuje działalność Józefa Stalina;
- dokonuje analizy porównawczej systemów totalitarnych w Europie;
- porównuje faszyzm z nazizmem, uwzględniając organizację państwa, ideologię oraz politykę wobec społeczeństwa;
- wyraża przekonanie, że najwyższą wartością jest człowiek, i negatywnie ocenia proceder łamania praw człowieka;
- porównuje i formułuje ocenę systemu nazistowskiego III Rzeszy i komunistycznego w ZSRR;
- charakteryzuje kryzys gospodarczy lat trzydziestych na świecie – wyjaśnia jego przyczyny, przejawy, następstwa;
- analizuje źródła statystyczne i na ich podstawie charakteryzuje procesy gospodarcze w latach 30. XX wieku;
- posługuje się pojęciami: wielki kryzys gospodarczy, „czarny czwartek”, interwencjonizm państwowy, „Nowy Ład”;
- charakteryzuje działalność Franklina D. Roosevelta;
- charakteryzuje i ocenia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Polski;
- wymienia datę: 11 listopada 1918 roku;
- opisuje koncepcje państwa polskiego Józefa Piłsudskiego oraz Romana Dmowskiego u progu niepodległości;
- przedstawia proces kształtowania granic państwa polskiego;
- porównuje cele i skutki powstania wielkopolskiego i trzech powstań śląskich oraz wyjaśnia przyczyny i opisuje następstwa wojny polsko-bolszewickiej;
- doskonali umiejętność wskazywania na mapie historycznej granic II Rzeczypospolitej, Wolnego Miasta Gdańska, obszarów objętych plebiscytami oraz powstaniem wielkopolskim;
- charakteryzuje działalność postaci: Ignacego Jana Paderewskiego, Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego;
- posługuje się pojęciami: powstanie wielkopolskie, plebiscyty, powstania śląskie, Zaolzie, bitwa warszawska;
- wskazuje czynniki utrudniające proces integracji odrodzonego państwa polskiego;
- wyjaśnia cele i skutki reformy Władysława Grabskiego;
- podaje przykłady inicjatyw gospodarczych realizowanych w II Rzeczypospolitej ;
- charakteryzuje założenia reformy rolnej z 1925 roku;
- omawia problemy mniejszości narodowych zamieszkujących II Rzeczypospolitą ;
- ocenia wpływ, jaki wywierały problemy gospodarcze na życie społeczne II Rzeczypospolitej ;
- doskonali umiejętność wskazywania na mapie granic II Rzeczypospolitej oraz jej głównych ośrodków przemysłowych;
- omawia najważniejsze cechy ustroju politycznego II Rzeczypospolitej;
- charakteryzuje i ocenia rolę, jaką odegrali w polskiej polityce okresu międzywojennego Józef Piłsudski oraz Roman Dmowski;
- charakteryzuje ustrój II Rzeczypospolitej na podstawie konstytucji marcowej z 1921 roku;
- ocenia rolę i funkcjonowanie Sejmu i rządu w latach 1922-1926;
- charakteryzuje działalność: Wincentego Witosa, Ignacego Mościckiego;
- wyjaśnia przyczyny, przebieg i następstwa przewrotu majowego;
- przedstawia i porównuje najważniejsze oceny historiografii dotyczące przewrotu majowego;
- dostrzega i ocenia rolę Józefa Piłsudskiego w przewrocie majowym;
- porównuje główne postanowienia konstytucji marcowej z 1921 roku i konstytucji kwietniowej z 1935 roku;
- wymienia cechy rządów sanacji;
- dostrzega różnice między demokracją parlamentarną a rządami autorytarnymi;
- wyraża umiłowanie zasad demokracji, idei wolności i suwerenności;

- posługuje się pojęciami: sanacja, przewrót majowy, demokracja parlamentarna, rządy autorytarne;
- charakteryzuje główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej w latach 1918-1939;
- opisuje i ocenia wysunięte przez Polskę żądania terytorialne wobec Czechosłowacji;
- charakteryzuje stosunki polsko-litewskie w okresie międzywojennym;
- charakteryzuje stosunki polsko-francuskie w latach 1918-1939;
- opisuje i ocenia ustalenia tajnego protokołu niemiecko-radzieckiego paktu o nieagresji, podpisanego w Moskwie 23 sierpnia 1939 roku;
- doskonali umiejętność wskazywania na mapie historycznej: ZSRR, Niemiec, Czechosłowacji, Francji, Anglii;
- charakteryzuje działalność Józefa Becka;
- dostrzega przyczyny konfliktów społecznych, religijnych i narodowościowych w II Rzeczypospolitej;
- porównuje przejawy kryzysu gospodarczego w Polsce i na świecie, wskazując jego specyficzne cechy;
- opisuje osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej;
- opisuje powstanie i cele Centralnego Okręgu Przemysłowego oraz Gdyni;
- analizuje źródła statystyczne i na ich podstawie charakteryzuje strukturę społeczną oraz narodowościową II Rzeczypospolitej;
- doskonali umiejętność wskazywania granic II Rzeczypospolitej oraz Gdyni i Centralnego Okręgu Przemysłowego;
- rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury i sztuki okresu międzywojennego, odwołując się do przykładów architektury, malarstwa, rzeźby, literatury;
- wyraża szacunek wobec dóbr kultury i dostrzega potrzebę ich ochrony;
- charakteryzuje cele i realizację reformy jędrzejewiczowskiej;
- wymienia czołowych przedstawicieli nauki polskiej w okresie międzywojennym oraz dziedziny, jakimi się zajmowali;
- podaje przykłady przedstawicieli kultury i sztuki okresu II Rzeczypospolitej;
- posługuje się pojęciami: nurt młodopolski, kubizm, ekspresjonizm, dadaizm;
- wskazuje związki pomiędzy różnymi dziedzinami życia (polityką, gospodarką, kulturą) w okresie międzywojennym;
- wykazuje rolę oświaty, kultury, nauki w integracji społeczeństwa polskiego w pierwszych latach niepodległości;
- rozróżnia bezpośrednie i pośrednie przyczyny wybuchu II wojny światowej;
- charakteryzuje przebieg wojny domowej w Hiszpanii;
- charakteryzuje agresywną politykę faszystowskich Włoch i Japonii oraz kształtowanie się „osi” Rzym-Berlin-Tokio;
- podaje przykłady łamania postanowień traktatu wersalskiego przez Niemcy;
- omawia „bezkrwawe” podboje Hitlera, kryzys czechosłowacki;
- ocenia konsekwencje zbliżenia pomiędzy ZSRR i Niemcami hitlerowskimi, pakt Ribbentrop-Mołotow;
- doskonali umiejętność wskazywania na mapie: Włoch, Japonii, Austrii, Czechosłowacji, terenów znajdujących się pod władzą Mussoliniego i Hitlera w przededniu wybuchu II wojny;
- posługuje się pojęciami: układ monachijski, oś Rzym-Berlin-Tokio, pakt czterech, pakt antykominternowski, pakt stalowy;
- charakteryzuje niemieckie plany ataku na Polskę oraz polski plan obrony i ocenia jego realizację we wrześniu 1939 roku;
- potępia wojnę jako sposób rozwiązywania konfliktów i napięć międzynarodowych;
- omawia etapy działań wojennych w okresie września 1939 roku;
- posługuje się pojęciami: „dziwna wojna”, bitwa graniczna, wojna błyskawiczna (Blitzkrieg), wojna totalna;
- sytuuje w przestrzeni etapy działań zbrojnych we wrześniu 1939 roku;

- zna daty: 01 września 1939 roku, 17 września 1939 roku;
- lokalizuje na mapie fronty i działania wojenne w latach 1939-1941;
- charakteryzuje działania zbrojne III Rzeszy oraz ZSRR w latach 1939-1941;
- łączy informacje uzyskane w efekcie analizy źródeł tekstowych, kartograficznych, ikonograficznych i statystycznych;
- posługuje się pojęciami: państwo Vichy, bitwa o Anglię;
- charakteryzuje działalność Charlesa de Gaulle'a, Winstona Churchilla;
- omawia przyczyny wybuchu wojny niemiecko-radzieckiej, wkroczenie wojsk niemieckich do ZSRR; ofensywę niemiecką, bitwę pod Moskwą;
- dostrzega i wyjaśnia przełomowe znaczenie bitwy stalingradzkiej oraz bitwy na Łuku Kurskim;
- omawia odwrót wojsk niemieckich;
- posługuje się pojęciami: „Plan Barbarossa”;
- lokalizuje na mapie fronty i działania zbrojne wojny niemiecko-radzieckiej;
- wymienia kolejne etapy działań zbrojnych na terenach pozaeuropejskich;
- analizuje i ocenia wpływ włączenia się USA do wojny na przebieg działań zbrojnych;
- dostrzega i wyjaśnia przełomowe znaczenie bitwy o Midway;
- ocenia decyzję o zrzuconiu bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki;
- przedstawia i porównuje najważniejsze oceny historiografii dotyczące zrzuconia bomb atomowych na Hiroszimę i Nagasaki oraz formułuje własną ocenę;
- lokalizuje na mapie działania zbrojne na frontach pozaeuropejskich;
- charakteryzuje działalność Dwighta Eisenhowera, Douglasa Mac Arthura;
- opisuje przebieg działań wojennych w Europie, w latach 1944-1945;
- dostrzega znaczenie lądowania wojsk alianckich w Normandii i otwarcia drugiego frontu dla przebiegu wojny;
- wyjaśnia przyczyny i omawia przebieg klęski Japonii na Dalekim Wschodzie;
- posługuje się pojęciami: „Operacja Overlord”, „D-day”, „Operacja »Market Garden«”;
- zna datę: 08 maja 1945 roku;
- omawia politykę hitlerowskich Niemiec wobec ludności terenów okupowanych;
- ocenia postępowanie okupantów wobec ludności;
- charakteryzuje położenie ludności pod okupacją;
- wskazuje przyczyny, przebieg i skutki Holocaustu;
- potępia eksterminację ludności i łamanie praw człowieka podczas II wojny światowej;
- charakteryzuje opór ludności żydowskiej;
- posługuje się pojęciami: ruch oporu, kolaboracja, Holocaust, ludobójstwo, obozy zagłady, getto;
- charakteryzuje genezę oraz cele polityczne koalicji antyhitlerowskiej;
- ocenia i wskazuje mocne i słabe strony systemu powstałego na skutek postanowień konferencji Wielkiej Trójki;
- dostrzega wpływ postanowień konferencji na losy Europy i świata;
- przedstawia i porównuje najważniejsze oceny historiografii dotyczące systemu jałtańskiego;
- posługuje się pojęciami Wielka Trójka, koalicja antyhitlerowska, Lend Lease Act,
- omawia podział ziem polskich między okupantów;
- rozróżnia i porównuje cele okupantów oraz metody ich realizacji;
- opisuje i ocenia postawy narodu polskiego wobec okupantów;
- porównuje i ocenia sytuację Polaków w Generalnym Gubernatorstwie, ziemiach wcielonych do Rzeszy oraz znajdujących się pod okupacją ZSRR;
- potępia niehumanitarne traktowanie ludności podczas okupacji;
- lokalizuje na mapie podział ziem polskich, dokonany przez okupantów;
- omawia okoliczności powstania oraz działalność rządu II Rzeczypospolitej na uchodźstwie;
- ocenia politykę mocarstw wobec sprawy polskiej w czasie II wojny światowej;
- charakteryzuje stosunki polsko-radzieckie w czasie II wojny światowej;
- posługuje się pojęciami: pakt Ribbentrop-Mołotow, układ Sikorski-Majski, zbrodnia katyńska, Związek Patriotów Polskich, Krajowa Rada Narodowa;

- charakteryzuje działalność Władysława Sikorskiego, Stanisława Mikołajczyka,
- charakteryzuje udział Polaków w wysiłku militarnym aliantów;
- lokalizuje na mapie najważniejsze miejsca walk polskich oddziałów wojskowych (Narwik, Tobruk, Monte Cassino);
- docenia wkład polskich oddziałów w wysiłku militarnym aliantów;
- charakteryzuje działalność Władysława Andersa;
- omawia strukturę polityczną i wojskową polskiego podziemia;
- charakteryzuje funkcjonowanie państwa podziemnego;
- dostrzega historyczną rolę Armii Krajowej;
- podaje przyczyny wybuchu powstania warszawskiego;
- docenia walkę Polaków z okupantem;
- ocenia postawę aliantów oraz Związku Radzieckiego wobec powstania;
- ocenia szanse i zagrożenia oraz znaczenie powstania warszawskiego;
- przedstawia i porównuje najważniejsze oceny historiografii dotyczące decyzji o rozpoczęciu powstania warszawskiego;
- posługuje się pojęciami: Związek Walki Zbrojnej, Armia Krajowa, powstanie warszawskie, Plan „Burza”;
- wymienia datę: 01 sierpnia 1944 roku;
- charakteryzuje społeczne, gospodarcze i kulturowe skutki II wojny światowej z uwzględnieniem przesunięć ludności w Europie Środkowej;
- lokalizuje na mapie historycznej radziecką strefę okupacyjną w Niemczech oraz państwa Europy Środkowo-Wschodniej, które znalazły się w radzieckiej „strefie wpływów”;
- porównuje granice II Rzeczypospolitej oraz granice Polski po II wojnie światowej;
- ocenia wpływ konferencji w Jałcie i Poczdamie na sprawę polską;
- ocenia mocne i słabe strony systemu jałtańskiego;
- opisuje postanowienia konferencji pokojowej w Paryżu;
- charakteryzuje zagrożenia, jakie wywołał rozpad koalicji antyhitlerowskiej i wejście tworzących ją dotąd państw w fazę konfliktu zimnowojennego;
- posługuje się pojęciami: doktryna Trumana, plan Marshalla, „zimna wojna”, „żelazna kurtyna”;
- lokalizuje na mapie zasięg stref wpływów dwóch supermocarstw powojennych (USA i ZSRR);
- charakteryzuje sojusze polityczno-militarne NATO i Układu Warszawskiego, sytuując je na mapie;
- omawia genezę powstania dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej;
- wiąże fakt powstania NRD i RFN z konfliktem zimnowojennym i dwubiegunowym podziałem świata po II wojnie światowej;
- omawia polityczne, społeczne, kulturowe i gospodarcze skutki powstania NRD i RFN.
- lokalizuje na mapie NRD i RFN;
- charakteryzuje działalność Konrada Adenauera;
- posługuje się pojęciem: kryzys berliński, „4 D”;
- wyjaśnia okoliczności powstania bloku państw Środkowo-Wschodniej Europy, które w latach 1945-1989 pozostawały w wasalnym stosunku wobec ZSRR;
- charakteryzuje przemiany polityczne i gospodarcze, jakie zaszły w państwach Europy Środkowo-Wschodniej w latach 1945-1968;
- potępia ograniczanie wolności i swobód obywatelskich w krajach zdominowanych przez ZSRR;
- charakteryzuje przyczyny, przebieg i skutki powstania węgierskiego w 1956 roku oraz „Praskiej Wiosny” w 1968 roku;
- ocenia interwencję sił zbrojnych Układu Warszawskiego na Węgrzech i w Czechosłowacji;
- potępia obcą, zbrojną interwencję w wewnętrzne sprawy kraju;
- lokalizuje na mapie blok państw Europy Środkowo-Wschodniej;
- omawia przebieg i skutki dekolonizacji;
- posługuje się pojęciami: dekolonizacja, neokolonializm;
- docenia ideę suwerenności i niepodległości;
- dostrzega i ocenia rolę ONZ w procesach dekolonizacyjnych;

- na podstawie mapy wskazuje, jakie państwa powstały po rozpadzie imperium brytyjskiego, francuskiego i portugalskiego;
- charakteryzuje działalność postaci: Mahatmy Gandhiego, Nelsona Mandeli;
- charakteryzuje okoliczności powstania państwa Izrael;
- opisuje genezę i przebieg konfliktu bliskowschodniego po II wojnie światowej oraz jego wpływ na sytuację na świecie;
- lokalizuje na mapie Palestynę;
- dostrzega związki zachodzące pomiędzy przemianami politycznymi, społecznymi, gospodarczymi i kulturowymi na Bliskim Wschodzie a współczesną sytuacją międzynarodową;
- posługuje się pojęciem: OWP;
- charakteryzuje przemiany polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe w Japonii, Chinach, Wietnamie oraz Korei (Północnej i Południowej) po II wojnie światowej;
- lokalizuje na mapie Japonię, Chiny, Wietnam oraz oba państwa koreańskie;
- posługuje się pojęciami: maoizm, „Wielki Skok”, „rewolucja kulturalna”;
- charakteryzuje działalność Mao Zedonga, Kim Ir Sena;
- wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktów okresu „zimnej wojny”: wojny w Korei, wojny w Wietnamie i Afganistanie, kryzysu kubańskiego;
- dostrzega i ocenia rolę ONZ w łagodzeniu konfliktów międzynarodowych;
- lokalizuje na mapie regiony świata, w których rozgrywały się konflikty zbrojne, będące efektem rywalizacji mocarstw o wpływy;
- potępia wojnę jako element rywalizacji o wpływy na świecie;
- charakteryzuje działalność Fidela Castro;
- posługuje się pojęciami: wojna koreańska, kryzys kubański, wojna wietnamska;
- charakteryzuje wpływ II wojny światowej na sytuację wewnętrzną i położenie międzynarodowe ZSRR;
- wyjaśnia wpływ XX Zjazdu KPZR na przemiany polityczno-społeczne w ZSRR;
- omawia przyczyny kryzysu wewnętrznego w ZSRR w latach osiemdziesiątych XX wieku;
- posługuje się pojęciami: XX Zjazd KPZR, „pierestrojka”;
- charakteryzuje postaci: Nikity Chruszczowa, Leonida Breżniewa, Michaiła Gorbaczowa;
- wskazuje przyczyny rozpadu bloku komunistycznego w Europie Środkowo-Wschodniej;
- omawia przebieg zjednoczenia Niemiec, rozpad Jugosławii i Czechosłowacji; upadek komunizmu w Bułgarii, Rumunii i na Węgrzech;
- charakteryzuje cele opozycji działającej w krajach Europy Środkowo-Wschodniej i sposób jej działania;
- posługuje się pojęciem: „aksamitna rewolucja”;
- charakteryzuje działalność Vaclava Havla;
- omawia koncepcje zjednoczenia Europy;
- charakteryzuje cele integracji europejskiej;
- charakteryzuje proces integracji politycznej, gospodarczej i militarnej Europy Zachodniej i Wschodniej w okresie powojennym;
- lokalizuje na mapie państwa Unii Europejskiej;
- korzystając z mapy, przedstawia w porządku chronologicznym proces integracji europejskiej;
- wyjaśnia, kim byli „ojcowie UE” i dlaczego tak zostali nazwani;
- posługuje się pojęciami: traktaty rzymskie, traktat z Maastricht;
- dostrzega i ocenia rolę Kościoła Katolickiego w życiu społecznym, politycznym i kulturalnym po II wojnie światowej;
- omawia znaczenie II soboru watykańskiego w przemianach w Kościele katolickim w drugiej połowie XX wieku;
- ocenia społeczną naukę Kościoła i uzasadnia swoje poglądy;
- posługuje się pojęciami: Kościół przedsoborowy i Kościół posoborowy, encyklika;
- charakteryzuje postaci: Jana XXIII, Jana Pawła II;
- wylicza najważniejsze partie i organizacje funkcjonujące w Polsce w latach 1944-1947;

- omawia proces przejmowania rządów przez komunistów w Polsce;
- charakteryzuje cele komunistów i sposób ich działania;
- ocenia metody stosowane przez komunistów;
- posługuje się pojęciami: Krajowa Rada Narodowa, Rada Jedności Narodowej, PKWN, WiN;
- wymienia cechy stalinizmu w Polsce;
- charakteryzuje system represji stalinowskich w Polsce;
- potępia represje, tortury i łamanie praw człowieka stosowane przez władze w okresie stalinowskim;
- opisuje zmiany ustrojowe, jakie zaszły w Polsce po II wojnie światowej;
- posługuje się pojęciami: PZPR, KOMINFORM;
- charakteryzuje strukturę społeczeństwa polskiego w latach 1944-1947;
- omawia cele planów gospodarczych oraz ocenia ich realizację;
- wskazuje na związki sytuacji gospodarczej w PRL z działaniami politycznymi;
- analizuje źródła statystyczne i na ich podstawie charakteryzuje efekty ekonomiczne i społeczne gospodarki centralnie planowanej;
- charakteryzuje przemiany kulturowe w okresie PRL oraz dostrzega ideologizację życia społecznego;
- docenia rolę kultury w utrzymaniu tożsamości narodowej;
- posługuje się pojęciami: kolektywizacja, nacjonalizacja, plan gospodarczy;
- charakteryzuje założenia i realizację polityki ekonomicznej w PRL w latach 60. i 70.;
- omawia przebieg wydarzeń poznańskiego czerwca 1956 roku i porównuje je z wydarzeniami października 1956 roku na Węgrzech;
- porównuje przyczyny i skutki kryzysów w latach: 1956, 1968, 1970 i 1976;
- ocenia żądania protestujących oraz reakcję i metody władz;
- posługuje się pojęciami: poznański czerwiec, październik 1956, marzec 1968, grudzień 1970, „KOR”;
- ocenia polityczną i społeczną rolę Kościoła katolickiego w PRL-u;
- charakteryzuje politykę państwa wobec Kościoła katolickiego w Polsce po II wojnie światowej;
- ocenia rolę kardynała Stefana Wyszyńskiego oraz papieża Jana Pawła II;
- wyjaśnia znaczenie pontyfikatu Jana Pawła II dla przemian politycznych w Polsce;
- posługuje się pojęciami: konkordat, księża patrioci;
- wskazuje przyczyny wewnętrzne i zewnętrzne rozkładu systemu komunistycznego w Polsce;
- ocenia znaczenie polskiego Sierpnia '80 w procesie rozkładu systemu komunistycznego w Europie;
- charakteryzuje rolę „Solidarności” w przemianach politycznych i ustrojowych;
- posługuje się pojęciami: Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”;
- omawia przyczyny i okoliczności wprowadzenia stanu wojennego;
- ocenia decyzję wprowadzenia stanu wojennego;
- charakteryzuje życie społeczne, gospodarcze i kulturalne w okresie stanu wojennego (1981-1983);
- charakteryzuje i ocenia politykę represji, jaką prowadziły władze po wprowadzeniu stanu wojennego;
- posługuje się pojęciami: stan wojenny, WRON;
- przedstawia przyczyny podjęcia współpracy władz komunistycznych z opozycją;
- docenia walkę Polaków o życie w demokratycznym społeczeństwie;
- wymienia decyzje podjęte podczas obrad „Okrągłego Stołu”;
- przedstawia i porównuje najważniejsze oceny historiografii dotyczące „Okrągłego Stołu”;
- posługuje się pojęciami: „Okrągły Stół”, sejm „kontraktowy”;
- charakteryzuje przemiany społeczno-gospodarcze i kulturowe po 1989 roku;
- omawia okoliczności przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej;
- omawia kształtowanie się polskiej sceny politycznej po 1989 roku;

- posługuje się pojęciami: prywatyzacja reprivatyzacja, Plan Balcerowicza, gospodarka wolnorynkowa, III RP;
- omawia zmiany na polskiej scenie politycznej w latach 1991-2000;
- docenia życie w wolnym i demokratycznym społeczeństwie;
- analizuje i ocenia wpływ kultury masowej na życie ludzi;
- przedstawia twórczość najwybitniejszych artystów II połowy XX wieku;
- charakteryzuje najważniejsze nurty i kierunki kultury i sztuki II połowy XX wieku;
- wymienia najważniejsze wynalazki i odkrycia naukowo-techniczne II połowy XX wieku;
- wykazuje wpływ odkryć naukowo-technicznych na życie ludzi;
- rozumie, wykorzystuje i refleksyjnie przetwarza teksty, w tym teksty kultury, by osiągnąć własne cele edukacyjne, rozwijać się oraz aktywnie uczestniczyć w życiu społeczeństwa;
- charakteryzuje najważniejsze problemy społeczne świata w początkach XXI wieku.

Przygotował: mgr Andrzej Przybytek